Ч. 69. (240.) Львів, второк, дня 14. марта 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Цїна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих терітеріях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Виходить що дня рано кромі понедїлка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописї приймає ся лиш оплачені, а звертає ся тільки важнїйші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цїлім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Цїна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібкі оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Недільний огляд.

Від двох тижнів, се є від часу зайнятя Дурацца австро-угорська головна кватира у своїх звідомленях не подавала ніяких вістий з балканського фронту. Здавалось, що операції там припинились та настав застій. Тим то урядове донесенє про відкиненє італійських військ на південний беріг ріки Боюка було не малою несподіванкою. Супроти сього успіху австро-угорські війська є віддалені від столиці Альбанії, Вальони на 20 кільометрів, себто на пять годин маршу. Зайнятє Вальони, яку Італійці дуже сильно укріпили, булоб тяжким ударом для Італії, бо тим самим втратилаб вона послїдне своє пристановище в Албанії, а її надії на пановане на Адрії перейшлиб на пожовклі сторінки всесвітної історії. Не без причини отже ходять вперті чутки про димісію італійського президента міністрів Саляндри та міністра війни Цупеллї. Нині опинились вони між молотом і ковалом. Ціле негодоване опозиційних партій звернулось проти них, з другої сторони коаліція жадає, щоб італійська військова управа піддалась під безоглядні прикази Парижа. Ходять чутки, що італійські міністри мають відбути подорож до столиці Франції. Одиноким опозиціоністом зпоміж верховодячих Італією є, як здаєть ся шеф ґенерального штабу Кадорна, який не має охоти піддатись під прикази коаліції. Та ледви, чи він встоїть ся. Вислїд буде такий самий, що й з офензивою Італії на Австро-Угорщину. Здійсняють ся слова Метерніха, що зєдинена Італія ніколи не буде независима; вона буде стояти під впливами Анґлії, або слухати розказів Франції.

Тяжкі хвилї переходить під сю пору Франція. Невдачі під Верден, в яких після звідомленя головної німецкої кватири з дня 12. с. м. втратила Франція в нераненях полонених 430 офіцирів та 26.042 жовнїрів, 189 армат 232 машинових крісів, відбились голосним відгомоном не лиш в публичній опінії, але і в парляменті; Клємансо зажадав від правительства, щоб воно заздалегідь приготовило публичну опінію на упадок кріпости Верден. Правлячі круги держави та начальна військова керма приписує вину ізза невдач міністрови війни, — який мав вже податись до димісії. А міжтим німецькі війська щораз близше підходять під Верден; кріпость є вже окружена півколесом, яке з кождим днем затїсняєть ся. Дуже важною обставиною є се, що німецькі війська посунулись на західнім березї Мози; зручним маневром загрозили вони безпосередно сильним панцирним фортом Мар (Marre) та Боа Бурі (Boiz Bourrus), Після їх впадку французька армія, що боронить кріпости, булаб загрожена на задах, а німецькі війська станулиб перед внутрішним перстенем кріпости. Годі нині предвидїти, де лежить точка тяжести: чи під Верденом чи під Раймс.

По донесеням німецкої головної кватири з дня 11. с. м. бої коло Раймс, розгорілись на ново. Французькі військові критики зазначують, що положенє коло кріпости Раймс є дуже поважне. Місто острілюють Німці безнастанно нагальним огнем артилєрії. Німецькі ґранати падають на се місто так густо і обильно, наче град. Огонь французької артилєрії, який з початку був сильний, ослаб послїдними днями, бо французька військова управа забрала звідси більшу часть армат, щоб боронити перлу своїх кріпостий-Верден.

На инших боєвих фронтах не зайшло нїчо замітного. В послїдних днях старались Анґлійці прийти з відсїчю своїм військам окруженим від двох місяців в Кут-ель-Амара в Мезопотамії. Вони приближились були вже на кількайцять кільометрів до своєї цїли, та мусїли розпочати відворот ізза недостачі води.

Справа уоружених кораблїв, яка виринула нині на перший плян політики і стратеґії, добігає здаєть ся кінця. Президент Зєдинених Держав зайняв супроти Німеччини непримириме становище; більшість однак конґресу є мирово настроєна супроти осередніх держав, позаяк недвозначно виявилось, що торговельні кораблї уоружуєть ся не в цїли оборони тільки в цїли офензиви, атаку на німецькі кораблї і підводні судна. Конґрес, який ждав на німецьку ноту, має висказати свій погляд та опінію в справі уоружених кораблїв.

Оноді предложив німецький амбасадор в Вашінґтоні американському правительству ноту свого правительства, яка виказує цїлий ряд надужить Анґлійців з уоруженими кораблями на се тільки, щоб знищити німецьку торговлю з невтральними державами, та виголодити осередні держави. Конґрес на підставі сеї ноти займе остаточно здекляроване становиско в справі уоружених кораблїв.

Бережім народньої чести!

Важний обовязок воєнної служби покликав богато батьків родин в поле проти ворога, та не одному з них не доведе ся вернути назад до своєї родини та господарства. Щоби бодай частинно надолужити втрату господарської сили з приводу воєнних подій, повстав новий рід обезпеченя т. з. воєнне обезпеченє, яке за не великою оплатою, запоручає кождій родині капітал, що може послужити до упорядкованя господарських відносин на той випадок, як би обезпечений поляг в бою або помер з віднесених у війнї ран та затягненої з приводу війни недуги. Верховний заряд ц. к. військового вдовичо-сирітського фонду в Австрії заключив договір з закладом, від якого вийшла думка воєнного обезпеченя, та виєднав для родин, що обезпечують покликаних до воєнної служби значні полекші так що-до висоти самих оплат (премій) як і що-до способу їх сплати через розложенє їх на рати, причім пошанував рідну мову тих, що сповняють воєнний обовязок, запоряджуючи випечатанє в мові кождого народу проживаючого в Австрії друків потрібних до зголошень воєнних обезпечень та родини покликаних домагають ся, щоби договори списувано в рідній мові, того, хто пішов в поле сповнити свій обовязок воєнної служби.

В першім рядї стоять тут Чехи, які, деб вони не проживали всюди домагають ся, щоби грамота на обезпеченє т. з. поліса списана була в їхній мові. Так само стоять за своїм Поляки і иньші народи, та тільки наші люди чомусь то не ставлять таких домагань, бо внесеня на обезпеченє від українських сторін приходять по найбільшій части в польській або німецькій мові. Заклад обезпечень маючи перед собою внесеня списані в сих мовах видає також дотичні грамоти по польськи або по німецьки, в тім пересвідченю, що така була воля обезпечників. Поміж поважним числом внесень на воєнні обезпеченя з Буковини на дармо би глядїти хочби за одним внесенєм списаним в українській мові, хоч імена осіб, які мають обезпечити ся та назви місцевостий і повітів, звідки сї внесеня приходять, вказують безперечно на се, що обезпечені та їх родини Українцї. Поза тим в сих внесенях поперемінювано часто імена інтересованих на чужий лад, так, що годї їх пізнати, та Заклад обезпеченя звязаний сим, що йому предложено, мусить списувати нераз хибно грамоти на обезпеченє, а се може дати притоку, до поважних непорозумінь.

Не богато лїпше стоїть дїло з галицькими Українцями, які лиш в немногих — так би сказати в виїмкових припадках — жадають списаня внесеня в своїй рідній мові і зовсїм байдужно глядять на се, що їх рідну мову після рецепти „to wszystko jedno“ заступає ся польською. Ся проява слїдна майже в цїлій східній Галичинї, бо так цїлий повіт львівський, як і городецький, перемишлянський, самбірський, станіславівський, перемиський і сяніцький подають обезпеченя переважно в польській мові, а з повіта жовківського йдуть внесеня майже виключно польські, хоч судячи після імен та прізвищ обезпечних не ма ніякого сумнїву, що сторони інтересовані Українцї.

Яка причина тому — годї зрозуміти, але певна річ, що велика частина вини спочиває на нас самих особливож на тих одиницях, що в громаді дають провід. Великі події великого часу повинніб нас навчити, щоб ми не забували, хто ми такі та берегли нашої народньої чести!

Світова війна.

Після зірваня дипльоматичних зносин з Портуґалїєю.

Портуґалія з помочю Франції. — Інтерноване Німців. — Виїзд німецьких дипльоматів до Мадриту. — Наради конґресу.

ВІДЕНЬ. „N. W. Journal“ доносить з Женеви: „Journal de Geneve“ подає з Парижа таку вістку: Французькі і анґлійські війська, які доси були в кольоніях, мають бути перевезені на европейський воєнний терен. В кольоніях заступить сї війська портуґальська залога. Головна портуґальська армія, як здає ся в силї 100.000 людий, і вся портуґальська артилєрія має удати ся на французький фронт. В заміну за се Анґлія має перейняти на себе всї воєнні кошти Портуґалії.

БЕЙРА (Портуґальська східна Африка) 12. марта (Ткб.). Бюро Райтера. Всїх Німців інтерновано, а кораблї і човна сконфісковано.

ЛЇСАБОНА, 12. марта (Ткб.). Аґ. Аваса: Німецькі дипльомати відїхали в напрямі до Мадриту. Не прийшло до ніяких подій.

ЛЇСАБОНА (Ткб.) На засїданю конґресу, на якім були присутні президент републики і дипльомати держав почвірного порозуміня, міністер заграничних справ заявив, що зайнятє німецьких кораблїв відповідало потребам краю і

інтересам Анґлії, чого вона на основі союза від Портуґалії зажадала. Відповідь правительства на німецьку ноту була основана на праві Портуґалії уживати кораблі для потреб краю.

Опісля відчитав міністер послідну німецьку ноту та заявив, що над нею з огляду на її незвичайну форму не було що дальше говорити. Президент міністрів заявив, що кабінет вручить начальникови держави димісію, щоби в сей спосіб дати змогу створити кабінет, в якім були би заступлені всї сторонництва. Бесїду закінчив президент міністрів внесенем: дати виконуючій власти повновласть видавати зарядженя, яких вимагає війна.

Внесене прийнято одноголосно. Провідники всїх сторонництв запевнили правительство, що будуть його підпирати.

Конґрес згодив ся на утворене народного кабінету. Вкінци візвав президент конґресу віддати честь героям в Вердені, на що всї члени повстали та оплесками привитали сї слова.

ЛІСАБОНА 12. марта. (Ткб.) Дневники доносять, що правительство на конґресі дасть виясненя в справі становиска Портуґалії в европейській війнї та в справі відносин до Німеччини, а опісля вручить димісію цілому кабінетови.

Перед димісією італійського кабінету.

Справа виповідження війни Німеччині.

ЦЮРІХ (Ткб.). На вчерашнім засїданю італійської палати на запит соціялїста Туратія в справі кабінетової кризи президент міністрів Саляндра заявив: „Запевняю, що кабінет рішить ся що-йно по вислуханю votum парляменту“.

АМСТЕРДАМ. 12. марта (Ткб.). „Times“ довідує ся з Риму, що там зростає рух за реконструкцією кабінету. Хоть Саляндра заявив в Турині, що кабінет або остане незмінений або цілий буде мусїв подати ся до димісії, уважають можливим зміну його політики і з напруженем очікують дискусії в палаті, яка відбуде ся на другий тиждень.

КЕЛЬН. „Koelnische Ztg.“ подає вістку, що наради Саляндри і Сонніна з королем Віктором Еману̂їлом не принесли ніякого успіху, та, що дні Саляндри як президента міністрів почислені. Його наслїдником має бути президент палати репрезентантів Маркора.

ЦЮРІХ. „Züricher Post“ доносить з Міляно: Орґан італійських соціялїстів „Avanti“ домагає ся уступлення президента міністрів Саляндри. В дневнику сказано, що такому чоловікови як Саляндра не повинно ся повірювати управи державою.

ЛЮҐАНО. Доносять сюди, що політичні круги в Римі побоюють ся, що домаганю італійського воєнного сторонництва виповісти Німеччині війну правительство не буде вже опирати ся. Сторонництва інтервенціоністів безнастанно напирають на Саляндру, а рівночасно й Франція натискає в тім напрямі на італійське правительство. Також і анґлійські дипльомати підносять, що Італійці конче мусять вислати підмогу до Франції, щоби ратувати загрожений Париж та становиско Пуанкара.

Портуґалія і Австро-Угорщина.

Коли між Портуґалією й Німеччиною настав воєнний стан, поневолі насуває ся питане, як зложать ся відносини між Портуґалією і нашою державою. В справі тій оповіщують віденські дневники розмову з представником португальського посольства у Відни, який заявив: „Від деякого часу не маю ніякої вістки з Портуґалії. Можу спокійно заявити, що між Австро-Угорщиною а Портуґалією не було і нема ніякої причини до непорозуміня. Що більше, від віків вязала обі держави традиційна симпатія і приязнь, яка не захитала ся при зміні форми правленя. Думаю, що ніхто в Портуґалії не супротивить ся, коли я заявлю, що та дружба тривати-ме й надалї. В португальських пристанях є ймовірно й австро-угорські кораблї. Я не маю понятя, чи їх сконфіскували або взагалї чи є намір їх сконфіскувати!!!

Як видно з того портуґальський посол говорив богато і... не сказав нічого.

Бої під Верденом.

ЦЮРІХ. Ґенералїссімус Жофр заявив на військових нарадах в Парижи, що положене під Верденом не є ґрізне, але треба застановити ся над евентуальністю киненя всїх резерв війська, які є до розпорядимости, на оборону Верден.

ЦЮРІХ. З Ліону доносять сюди: Положене під Раймсом дуже поважне. Німці острілюють арматами місто. Огонь їх дуже нагальний та робить великі шкоди. Огонь французької артилєрії слабне.

БУДАПЕШТ. „Az Est“ подає з Женеви. „Echo de Paris“ так пише про положене під Верденом: На півночи і північний схід від Вердену принимають бої ще раз більші розміри. Німці бомбардують французькі становиска найтяжшими ґранатами. На чолї німецьких військ йшли до наступу ґенерали і висші офіцири.

Дотеперішні операції се лиш вступ до самого головного бою. Не можна заперечити, що Німці вже в дійсности замкнули Верден. Залїзничий шлях Верден-Париж стоїть в огни німецьких армат. Для військ, які є в Вердені привозить ся поживу не зелїзницею лише самоходами.

БАЗИЛЄЯ. Швайцарські дневники доносять, що французькі власти дальше евакуують місцевости, які лежать на захід від Вердену і на полудне від Бельфору аж по швайцарську границю.

Воєнна рада союзників.

ПАРИЖ, 12. марта (Ткб.). Аґ. Аваса сголошує, що воєнна рада союзників збере ся в недїлю в головній кватирі під проводом Жофра. Ґенерал Douglas-Haig буде заступати Анґлію, Італію ген. Порро, Росію ген. Жилїнський, Бельґію шеф ґенерального штабу, а Сербію полковник Пасіч.

Філїпеску в Росії.

БУКАРЕШТ (Ткб.). Дневник „Ероса“ подає з Петрограду, що 1. марта прийняв Філїпеска шеф російського ґенерального штабу Алексеєв, міністер Сазанов та великий князь Кирило. Російська преса дуже підхлїбно пише про подорож Філїпеска. 6. марта виїхав він через Москву на фронт.

Заворушеня в Египтї.

АТЕНИ. З Каіра доносять, що там безнастанно повтаряють ся уличні бої між тубольцями а анґлійськими жовнїрами. В часї уличного бою дня 27. лютого згинуло там 35 людий, а 45 було ранених.

Анґлія побоюючи ся революції, не може вислати з Египту відділів тамошних військ. Вже не лише нарід але також і двір кедива є проти Анґлії. Князь Юсуф і инші князї зрекли ся прав до наслїдства египетського престола.

Турецький комунїкат.

Фронт в Іраку.

В борбі, яку зведено у відтинку Фелягіє, а яка покінчила ся пораженем ворога, втратив він найменше 5000 людий. Ми взяли 60 бранців, а в тім 2 офіцирів.

Дарданельський фронт.

Два ворожі монітори почали безуспішно острілювати наші батерії в Сед—іль—Бар з великого віддаленя. На огонь не було потреби відповідати. Опісля появив ся кружляк, який наші батерії успішно острілювали. Він мусїв відплисти. Над проливом перелетїли 3 лїтаки.

Ми прогнали їх огнем з машинових крісів й армат.

Фронт в Емен.

Анґлійська кольона зложена з 6000 піхотинців і 600 кавалєристів скріплена 12 дванайцять-центиметровими арматами, яка 17 січня вирушила від сторони Шейк Осман, на північ від Адену, зайняла місцевість Афіях і узгіря положені 4 км. на південний захід від неї. Хоч на наші передні сторожі зробила наступ кольона переважаючими силами, то ми таки эдержали її акцію противнаступом, який ми виконали з Ельваготa. Борба, що тривала 3 години, закінчила ся відворотом ворога. Лиш завдяки ворожим далекострільним арматам, під яких ослоною ворог уступав, сей відворот не замінив ся в безладну утечу. Ворог знова намагав ся удержатись в з гори приготованій позиції в Ельмейгале, 4 км. на полудне від Афієх, але не міг оперти ся наступам наших хоробрих військ.

Вкінци мусїв він під ослоною своєї фльоти, що стояла на якорі в пристани в Аден, утікати до свого укріпленого табору в Шейк Осман. Наші війська знищили ворожі укріпленя в Ельмаїгале тай саму місцевість і здобули матеріяли військової інжінерії. На побоєвищу лежить богато трупів, яких ворог не мав часу поховати. Стежна кольона, яку ми три дні опісля вислали в напрямі до Ельсаїге, зустрінула ся зі сильним відділом ворожої кінноти уоруженої в машинові кріси. По півгодинній борбі ворог лишаючи 20 убитих і ранених утїк в напрямі на Шейк Осман.

Голоси краю.

Долинщина.

В наших часописях читаємо иноді дописи, що їх автори кладуть більшу вагу на похвалу патріотизму дотичних осіб, чим на подане повного образу руху та обставин в якійсь місцевости. Поодинокі події належалоб реєстровати коротко, в новинках, бо папір і друк дорогі, коли-ж має бути допись, то вона повинна подати повну картину нашого народного змаганя і після важности околиці найти місце в часописи. Я хочу як наочний свідок, подати таку допись про найбільший в Галичині, майже чисто український повіт, перед війною „Богом і людьми“ здобуту Долинщину.

Долинський повіт, найбільший своїм обширом в цілій Австрії, числячий до 80 сіл з людностю майже чисто українською, був перед війною дуже засмічений московським буряном, який навіть був міродайним у всїх справах повіту. Війна вправдї бодай з нашого рідного сміта трохи прочистила повіт, виправити в далеку дорогу з Москалями самого віцемаршалка, сердечного приятеля в повітовій „адміністрації і політиці“ о. Сойку, полишеного перед приходом Москалїв на вольній стопі і його друга о. Гоцкого, що перед і в часї наїзду вештав ся по Підгірю в шпигунських цїлях а за ними пішли инші отцї духовні і пр. пр.

Однак з польської сторони, окрім одинокого д-ра Ольшевського, професора польських ґімназийних курсів, який мав брата рос. полковником, не полишив Долини ніхто

Правда також, що сьогодня вже не побачиш як передше на бюрках часописи „Slowo Polskie“, але все таки його сопух не вивітрів ся ні в самій Долині ні в повіті. Доказом на се є приходні урядові написи на будинках як пр. c. k, Poczta w Dolinie, c. k. Nadzór Straży skarbowej, а навіть давну українську напись на Повітовій Касї Ощадности тепер усунено. Всякі інформаційні таблички в ц. к. Старості, Суді і в чисто польським маґістраті (на вні і внутр.) лише є польські, бо що більше: інформаційна таблиця що до перепусток їзди при ц. і к. Етаповій команді є тільки виписана по німецьки і по польськи. Ні слїду в місті українського напису.

За примірем „високих властий в Долині“ йдуть низші „władze“ по селах в особах комісарів (замість війтів) та громадських писарів. В Княжолуці страшно ґаздує „комісар“-учитель, приятель звісного селянина Марущака що одинокий з учителїв був на курсі московської мови але при іспиті перепав, що в часї інвазії висміває селян-Українців з Гошева та кпив собі з укр. народного гимну — а імя йому Skulski Wacław. Він враз з Bauerom писарем з Мізуня поробив лад з худобою селян по евакуації села, а тепер ґаздує в селї найчасе на свою користь. Його заходами забрано з Княжолуки селянам уже збіже, а на 800 людий дано на 4 місяці 8 мішків муки!

Новоселиця, чисто українське село, не сміє само радитись, його віддано під куратель писара Bauera, котрий казав місцевому писареви завести урядову мову лише польську!

Апровізаційна сторона в повіті взагалі дуже невідрадна, бо збіжа нема, овес викупили „для коний“, кукурудзи ані руш не спроваджують, хоч повіт відносив ся і до філії „Сільського Господаря“ і до Головного заряду тowариства.

В повіті є 15 сіл цілком спалених, а 920 господарських будинків цілком знищених в наслідок битв. В самих Лісовичах зруйновано 340 забудовань. Мимо того акція відбудови майже ніяка, хоч отець парох Й. Терлецький стукає на всї сторони.

Щасливійший в тім зглядї стрийський повіт, де лише 10 сіл знищених, а відбудова наступає правильно. Навіть під зглядом апровізації представляє ся Стрийщина красше, бо нале-

жить до повітів т. зв. невтральних — с. є. що выкормить сам себе до нових плодів, а мимо того тамошне Староство не відмовило тих „військових запомог“ анї одній, однїсенькій жінцї!

„Долинська повітова комісія для справ рільничих“ се справджений труп, а радше колода, що не тільки сама нич не робить, але ще спиняє роботу инших людий. Не така як у Яворові. Однак сю комісію установлено на приказ Намісництва, тож Староство не має права її розвязати.

Становище філії „Сільського Господаря“ є там невідрядне — бо власти зовсїм не зважають на її єствованє і задачу в повітї;

Та з тої Ради тепер є тільки „недобитки“ а то: 1) з більшої посілости є самі Поляки

в числї 5

2) з промислу і торговлї є ще 3 також неукраїнської народности

3) Членів з місточок всего . 2 не укр. народ.

4) з сіл всего . . . . 6 з тих тільки свідомих Українцїв, а прочі всї з прихильників о. Сойки. — Всїх членів є 16 а повинно бути 26, але богато з них або виїхало з Москалями або арештовані за москвофільство сидять в інквізитї. Так виглядає Повітова Рада в майже чисто українськім повітї де є над 80% Українцїв.

Вправдї в справі усїх повисше наведених „неправильностий“ чи радше незаконностий інтервенїював у ц. к. Старостві особисто делеґат укр. парляментарної Репрезентациї та З. Укр. Ради Др. Пачовський в місяцї січню 1916 а староста Радник Блажевські мав йому обіцяти, що вгляне в ті справи і подбає по можности заспокоїти бажаня української Репрезентациї, однак досї ми ту на місцї не бачимо зміни на лучше. З тої причини висилали ми депутацію з повіту під проводом о. Горникевича, та і ся депутація нїчого лїпшого не зискала.

Однак не треба тут дуже дивовати ся — бо пословиця каже „Чим горнець накипить, тим і воняє“. Наш повіт і перед війною не був політично зорґанїзований як слїд, бо не було до сього дїла поважного чоловіка.

(Далї буде).

НОВИНКИ.

— **Відзначеня.** Василь Миґас, резервовий рахунковий підофіцир I. кляси відзначений за хоробре поведенє супроти ворога срібним хрестом заслуги з короною медалї хоробрости. — Цїсар відзначив надпоручника 95 п. п. Романа Стельмахова і Теодора Іванишина військовим хрестом заслуги III. кляси з воєнною декорацією.

— **Вивезений Москалями** Микола Вергун, отець о. Вергуна з Бережан, секретар громади з Завалова, перебуває під сю пору Троїцк, Маховий переулок ч. 19.

— **Позір Турчаньщина!** Повітова орґанізація взиває:

1) Щоби всї уряди парохіяльні і громадські, Ради шкільні місцеві і парохіяльні комітети в повіті урядували лише в українській мові і аби пильновали, щоби на свої письма діставали з ц. к. Староства зглядно Ради шк. окр. в Турці лише українські відповіди, відозви, друки і т. д.

2) Всякі зажаленя присилати на руки підписаного, розуміє ся з поданем дати і числа польського акту.

2) Всї інтелїґенти в повіті, всї селяни, котрим добро народа дороге, нехай всїми силами здержують нарід від пияньства. Передовсім треба доносити до ц. к. властий за потаїні шинки, бо лише в той спосіб можна усунути нагоду до пияньства.

За повітову орґанізацію о. Іван Федевич в Турці н. Ст.

— **Недостача цукру у Львові** дає ся щораз більше відчувати по сїй причині, що склепарі та торгівцї на вістку, що правительство в найблизшім часї має завести цукрові карти, поховали всї свої запаси. Нинї дійшло до сього, прибічна рада рішила взвати купцїв, щоб продавали купуючим аж до часу впровадженя карт по 1/2 фунта цукру; рівночасно управа міста має перевести ґенеральну ревізію до усїх склепах. Обчислено в приближеню, що в місті є ще около 30 ваґонів цукру.

— **Поворот властий до Львова.** Галицька дирекція почт і телеґрафів має вернути до Львова вже 23. с. м.; польські часописи доносять, що й Намісництво і Дирекція скарбу перенесуть ся з Бялої до Львова в першій половині цвітня.

— **Під увагу громадянству:** Як довідуємо ся ц. к. Староства зачинають вже доручати нашим громадам і приватним особам посвідки на III воєнну позичку. Так громади як і приватні особи мають право і обовязок жадати посвідок в українській мові, а иньших не приймати!

— **Кіно „Червеного Хреста“** в Перемишлї узглядило в своїх оголошенях українську мову, а така сама новість принеслаби велику користь і у Львові, особливо коли філїю сього кіна перенесено на Городецьку улицю, де мешкає богато Українцїв.

— **Обміна інвалїдів з Росією.** Товариство „Червоного Хреста“ доносить, що виміна інвалїдів між Австро-Угорщиною і Росією розпічнеть ся 3. цвітня. Від сього дня починаючи буде приходити що тижня один поїзд з інвалїдами, а від половини мая по 4 поїзди.

— **Інститут дослїдів для сходу й оріснту.** Після довших приготовань засновано у Віднї інститут дослїдів для сходу й оріснту, який має заниматись науковими і практичними дослїдами над видвигненими нинїшною війною східними проблємами. Директорами сього інституту є професори унїверзитету Ґеєр і Іберсберґер та Др. Пістор. Як члени входять в склад сеї інституциї м. и. прив. доцент Др. Томашівський (історична ґрупа) та прив. доцент Др. Рудницький (ґеоґрафія).

— **Болгарський король** вертаючи до вітчини, задержав ся в Будапештї, де йому на зелїзничім двірци представив ся м. иншим ґраф Льоняй.

— **З хлопських кривд.** Від 31. лютого с. р. відбуває ся в Монастирисках закуп тютюну. Селяни дістають винагороду у давній висотї; нїкто о підвисшенє цїни не старає ся, бо дома остали лишень жінки і дїти.

З огляду на піднесенє цїни тютюну до куреня діє ся селянам кривда. Тим більше що треба взяти під розвагу і се, в яких тяжких условинах селяни тютюн доховали і як добре закон сервовали його. В Дальматії і инших краях віддавна підвисшено цїну купна тютюну.

Отсею дорогою звертаємо ся до Вп. послів нашого округа з просьбою о ласкаве представленє справи ц. к. Ґенеральній Дирек. тют. і виробленє підвисшеня цїни купна тютюну о 25%—30%.

— **Війт в селї Грядї.** Війт села Гряди, львівськодо повіта, Павло Лагоцький належить до рідких вже нинї „оказів“ у своїм званю. Коли пронюхає, що баба має на продаж чи теля чи сїно або курку, йде безцеремонно до неї, та грозить, що сього не вільно їй продати. Пропонує натомість, що сам купить, бо як прийде військо, то „заберуть за пів дармо“. Коли баба мимо сього обстає при своїм, то війт грозить конфіскатою. Деяка боязлива продає війтови побоючися, щоб він не сконфіскував. Наші мужі, — говорять жінки — пішли на війну боронити вітчину, а війт з нами робить що сам хоче. Коли йдемо до причинкової комісії, вступаємо до війта, щоб прибив печатку. Та війт каже: „нема дурнички“. Баба оправдуєть ся, що як буде мати, то заплатить, та війт є невмолимий. Жінка витягає корону, та війт вигручає її з хати. Що-йно як обіцяє 10 К. тодї війт прибє їй печатку. Оноді ходив він за військовими річами по хатах; видячи в одної жінки зарізану безрогу загрозив, що сконфіскує. Бідна жінка страха ради взяла здоровий кусень мяса, та віднесла війтовій жінцї.

— **В справі уживаня коров** до робіт в полї пише нам д. Гірняк лїкар ветеринарії ось що:

Господарі, що в часї війни потратили конї і з сеї причини не можуть обробити поля, повинні при весняних роботах на легких ґрунтах послугувати ся коровами.

Не треба боятись, що корови уживані до згаданих робіт, пострадають на здоровлю, або перестануть давати молоко. Практика учить, що корови уживані до робіт на легкій землї і взагалї до легких тягарів в ярмі, зносять се не лиш без шкоди для фізичного стану, ба навіть противно, при раціональнім поступованю, корови такі часто поправляють ся, легко родять і молочність у них збільшає ся.

Річ в тім, що корови такі мусять бути інтензивнійше годовані а при роботах в ярмі головно з разу дуже мірно уживані. В кождім случаю потреба приготовити ся, що в перших днях евентуально тижнях видій таких коров дещо вменшить ся, що однак знова степенно прибуває. Робити коровами зразу повинно ся від 3 до 5 год. денно без напруженя, а коли уважає ся що вони нормально веселї, степенно можна збільшати час працї. Молоду худобу від 2-ох лїт можна також брати до роботи.

Не повинно ся брати до роботи коров в другій половинї тївоти, худобу нисше 2 лїт і коров, які в часї роботи або по тім дістають тяжкий нападовий кашель.

В той спосіб господарі, що мають легку землю, можуть в час виконати весняні роботи.

Учительські гаразди. Учителї і учительки судового округа Козова сею дорогою в найчемнїйший спосіб пригадують ся ласкавій памяти дотичної власти. Крім зачетів даних у вересни 1915 р., не дістали вони доси нїякої платнї. А жити треба...

— **Вивезені Українцї:** о. Роман Винницький, завідатель Устрик долїшних, Сайовський, Никола Бабяк, орґанїзатор У. С. С. в Устриках, Іван шкільник укінчений богослов, Василь Шкільник студ. прав (оба з Сурохова пов. Ярослав) вивезені в Росію. Місце побуту жадного з них незвісне.

— **Смерть віцеадмірала Мавлєра.** Оноді доносили ми, що австрійський віцеадмірал Мавлєр, який перебував в російськім полонї має бути виміняний за російського публїциста Янчевецького, засудженого на досмертну вязницю. Міжтим доносять з Київа, що віцеадмірал вмер в неволї. Російські власти посуджували Мавлєра о шпіонажу та засудили на смерть. Еспанський консуль в Київі вставив ся за посередництвом свого посольства в Петроградї о помилуванє засудженого. В наслїдок інтервенциї іспанського короля „зволив“ цар невинного старика помилувати. Та не судилось бути йому вже більше на волї. Холодна тюрма та кривда добили його і так вже слабе здоровлє.

— **Вивіз муки з Румунії.** Румунська дирекція зелїзниць в порозуміню з мінїстерством публичних робіт видала розпорядок, який заказує зелїзничим властям принимати транспорти муки призначеної на вивіз за границю. Ваґони вже заладовані, або вже в дорозї можна буде ще вислати до місця призначеня. Розпорядок сей не відносить ся до муки закупленої осередними державами.

— **Максимальна цїна денутурованого спірта** на основі розпорядка правительственного комісара м. Львова з д. 28. лютого с. р. виносить в дрібній продажі за одну лїтру 1 К 30 сот. Розпорядок сей обовязує від дня оголошеня.

ІВАН СПОЖАРСЬКИЙ,

товариш друкарської штуки, один з перших складачів „Українського Слова“, помер у Львові дня 11. с. м. Похорони відбулись вчера.

ОПОВІСТКИ.

Второк, дня 14. марта 1916.

Нинї: 14. марта гр.-кат. Евдокії римо-кат. Матильди.

Завтра: 15. марта гр.-кат. Феодота римо-кат. Льонґіна.

⊖ З Сирітського Захисту у Львові. Отсим запрошую Вп. членів комітету працї на засїданє, котре відбуде ся ві второк 14 марта о год. 5 з полудня в льокалях захисту при ул. Корняктів ч. 1. II пов. Справи вельми важні. — В. Нагірний.

○ Вівторок 14. III. о год. 7 веч. в льок. Ак. Гр. при ул. Панській 11 а. відбудуть ся Надзвичайні Загальні Збори. Порядок: 1. Звіт уступаючого Видїлу. 2. Вибір нового Видїлу. 3. Внески.

○ Конкурс. Українське подаґоґічне Товариство у Львові розписує конкурс на одноразову підмогу в квотї 120 К. з фондациї ім. Романа Алексієвича для учителів і учительок або вдів і сиріт по учителях шкіл народних української народности.

Першенство до одержаня мають:

а) зовсїм убогі сироти по учителях народних шкіл, котрі поводять ся взірцево і роблять в науках відзначаючі поступи,

б) зовсїм убогі вдови по учителях шкіл народних, котрі свої дїти до шкіл посилають,

в) убогі учителї шкіл народних, котрі також свої дїти до шкіл посилають.

Поданя остемпльовані марками У. П. Т. на 50 сот. належить вносити до Ураїнського Педаґоґічного Товариства у Львові ул. Мохнацького 12 найдальше до кінця марта 1916 разом з алєбатами під а) б) в).

Головна Управа Українського Педаґоґічного Товариства.

○ Загальні Збори членів Інститута „Руский Народний Дім в Станиславові“ відбудуть ся дня 18 марта 1916 о год. 2 з пол. в льокали товариства в Станиславові при ул. Ґолуховского ч. 20, на які П. Т. Членів отсим запрошую.

Др Лев Бачинський, установлений завідатель товариства.

○ Вп. Др Матвій і Софія з Муликів Яворські зложили місто повідомлень про своє воєнне вінчанє 100 к. на „Українську захоронку“, за що Виділ Товариства складає отсим щиро-сердечну подяку.

○ Кіна „Червоного Хреста“ на добродійні цілі. По довшім часі є ми знова в змозі представити дальшу в високій мірі додатну та гуманітарну діяльність сього комітету кіна „Червоного Хреста“. Невсипучою діяльністю сього комітету вдалось ще в місяцю січні заложити в можливо найкориснійших услівях кіно у Львові і в Перемишлі. Подаємо рахунковий звіт з доходів кін „Червоного Хреста“ за місяці січень і лютий:

у Львові було доходу 16.048 К. 13 сот.
в Перемишлі „ 13.000 К. — сот.
Разом 29.048 К. 13 сот.

По думці постанов статута розділено сей дохід між Галицький відділ Тов. „Червоного Хреста“ і фонд вдів і сиріт по поляглих галицьких жовнірах.

Вкінці звертаєть ся увагу на важну подію, яка зайшла 11 марта с. р. Друге кіно „Червоного Хреста“ перенесено до обширнійшого і вигіднього льокалю, положеного при головній артерії руху у Львові, „Католицькім Домі“ при ул. Городецькій. Не можна й сумніватись, що публика поспішить громадно до сього льокалю, та підіпре гуманітарну і шляхотну ціль Тов. „Червоного Хреста“.

○ В порозуміню з Президією Загальної української Ради повстав у Львові комітет Союза визволеня України для помочи землякам полоненим з російської України в Галичині.

Підписана Президія комітету звертаєть ся отсим до громадян з закликом о складанє жертв в грошах і книжках та инших друках (твори красного письменства, повне виданє творів Т. Шевченка, популярні видання для народу, кооперативні і хліборобські книжки, драматичні твори, ноти, шкільні підручники, тижневники, місячники і т. п.)

Жертви для полонених в Галичині як також всякого рода переписку в справі полонених, просимо надсилати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“ Львів, ринок ч. 10.

На посилках і грошевих переказах просимо дописувати „для полонених“.

Володимир Бачинський, голова. Антін Ґапяк, секретар.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 11. марта 1916.

На російськім фронті.

На бесарабськім фронті і над Дністром відкинено російські наступи. Впрочім не зайшло нічо замітного.

На італійськім фронті.

Збільшена діяльність артилерії італійської розвинулась на цілому фронті над Сочею. По полудні відкинено ворожий наступ коло Сельц.

На балканськім фронті.

Положенє незмінене.

Заступник шефа Ґенерального Штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

При сприяючій погоді діяльність обох артилерій на великій части фронту була дуже оживлена, а по обох сторонах Мози і аж до Мозелі була нагальною. Окрім боїв стеж над рікою Сомм та безуспішного французького наступу в Духовнім лісі нема до оголошеня ніяких подій.

Окрім обильної вивідчої діяльности наші летуни заатакували з успіхом зелізничі уряджения та крилівки головно на горі Клермон-Верден. Знищено три ворожі самолети, два в Шампанії, один в области Мози.

На східнім і балканськім фронті положенє взагалі незмінене.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Заява. Щоби не лучали ся подібні некоректности а також, щоби застерегти собі право першенства і авторства, констатую, що слїдує: Пан Лесь Новіна Розлуцький присвоїв собі мою працю, а то, стрілецьку літопись за час від 3-го серпня до 31 грудня 1914, яку я уложив, збираючи подробиці через півтора року.

Сю мою роботу зачав згаданий пан оголошувати без мого відома і без мого дозволу друком під своїм іменем в однім з українських тижневників, що виходить у Львові а печатає ся в друкарні А. Гольдмана. Відень 7 марта 1916. — Проф. Іван Боберський. Відень.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.

